

1. Abasár határa (Heves megye) Pa, Ő

A Heves Megyei Múzeumi Szervezet, a Dobó István Vármúzeum 2010. augusztus 31. és 2011. április 30. között kutatási terv keretében terepbejárásokat végzett a Mátra D-i részén. Cél a 2004–2007 közötti időszakban azonosított régészeti lelőhelyek műszeres bemérése, további, elsősorban őskori lelőhelyek feltérképezése a Mátrában, a tervésítésre alkalmas lelőhelyek felmérése.

A hegységperem szélén, a völgyekkel tagolt hegységperemi lejtőkön, a Bene-patak jobb partján 250–300 m tengerszintfeletti magasságon 4 gyűjtési ponton pattintott köveket gyűjtöttünk. A kövek nagy része másodlagos pozícióban volt. A Sinai-hegy környezetében, az 1. gyűjtési pontnál 1 penge és szilánkok kerültek elő (*Abasár 1. lh., KÖH 77261*). A 2. gyűjtési pontnál a nagy méretű andezit sziklatömbök környékén, a füves, köves részen, 3×3 m-en lamella, szilánkok, kötőrétegek koncentrációkat (*Abasár 2. lh., KÖH 77263*). A sziklatömböktől nem messze a füves részen és a humuszosodott talajból további pattintott köveket gyűjtöttünk. A 3. gyűjtési pont a Jóvilági-részen, a szőlőműveléssel megmunkált területen található. Itt 1 törött szilánkvakaró és 2 szilánk került elő szórványként (*Abasár 3. lh., KÖH 77265*). A 4. gyűjtési pont, Péterma területén, a Kopasz-hegytől kb. 500 m-re van (*Abasár 4. lh., KÖH 77267*). A szőlőben 1 nyersanyagot, 3 töredéket és 2 szilánkot regisztráltunk.

A Bene-patak jobb partján, a Kopasz-hegy D-i és DNY-i részén 4 gyűjtési pontunk volt. Három gyűjtési ponton (2 őskor, 1 felső paleolit, *Pálosvörösmart 1., 3–4. lh., KÖH 77269, 77273, 77275*), szórványosan lehetett gyűjteni a pattintott köveket. A 4. gyűjtési ponton közepes intenzitású felső paleolit telepet dokumentáltunk (*Pálosvörösmart 2. lh., KÖH 77271*).

Munkatársak: Kerékgyártó Gyula, Kecskeméti Attila, Kecskeméti Daniella, Fodor László (Dobó István Vármúzeum).

Konzulens: Dr. Mester Zsolt egyetemi adjunktus (ELTE Régészettudományi Intézet).

GUTAY MÓNIKA

2. Alsómocsolád, Pusztatemplom (KÖH 37069)

(Baranya megye) Kö

2011. március 28-án a falutól É-ra fekvő második és harmadik halastó gátjának DK-i meghosszabbításában, simított felszínen, 30–40 m sugarú körben sok újkori épülettörmelék között középkori téglatöredéket és egyértelműen templomra utaló embercsont-töredékeket találtunk. Középkori cserép a templomtól ÉNy és DK felé egyaránt közepes sűrűségben fordult elő. A lelőhely a középkori Mórival azonosítható.

Munkatársak: Máté Gábor, Patton Gábor.

K. NÉMETH ANDRÁS

3. Alsónemesapáti határa (Zala megye) R, Kö, Tő

A Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Örökségvédelmi Központ 2011 folyamán régészeti megfigyelést végzett a 76-os sz. főút rekonstrukciójának földmunkáival párhuzamosan.

Bucsay-erdő (KÖH 39068): Május 31-én egy vörösré átgett objektum feltárását észleltük a 44+446 km-szelvényénél az út jobb, vagyis É-i oldalán, részben a bevágás rézsűjén, részben az útalap szélesítésére kijelölt területen. Ennek leletmentését másnap, június 1-jén kezdtük meg. A méhkas alakú gödör betöltésében nagy mennyiségű, erősen szerves anyag, áglyenyomat paticsdarabot, legalján fekete, faszenes, gazdag szerves anyag maradványos réteget tapasztaltunk. A gödörfenék K-i részén egy 60×30 cm-es területen az elszenesedett gabonaszemek vastag rétegben jelentkeztek. Ezt teljesen kiemeltük és elcsomagoltuk természettudományos vizsgálatra. A belőle napvilágot látott kerámiatöredékek a késő rézkorra datálhatók. Az őskori gödör bontása során, az É-i rész fölött egy újabb gödört észleltünk, mely középkori leleteket tartalmazott. A lelőhely DK-i szélét érinti a 76-os sz. főút vonala. A feltárt leletanyag is megegyezik a terepbejárás során talált leletek korával, az egyik objektumból őskorra, a másiktól középkorra keltezhető leletanyag került napvilágra.

Kastélyhely (KÖH 39051): A 76-os sz. út 14. szakaszán, a 44+570–44+630 km-szelvény között az út jobb oldala mellett, az útbővítés építési munkái a lelőhelyet érintették, melyet 2011. május 30-án észleltünk. Az érintett területen, a domboldalon és az útalapozásra előkészített területen 8 objektum feltárta rajzolódott ki, valamint további leletes felületek. A sötét-szürke, paticsos betöltésű foltokban kerámiatöredékeket és csontdarabkákat találtunk, melyek a késő középkor/török kor idejére datálhatók. A lelőhelyet 1996-ban régészeti terepbejárás során Horváth László András lokalizálta a határ DK-i sarkában, a 76-os sz. műút É-i oldalán, a Bucsay erdőtől NyDNY-ra húzódó É–D irányú dombháton. Itt török kori leleteket talált. A 76-os sz. főút rekonstrukciójához kapcsolódó földmunkák során végzett szakfelügyeletünk alkalmával világossá vált, hogy a régészeti lelőhely kiterjedése D-i irányba nagyobb az eddig ismerteknél, egészen a 76-os sz. főútig ér. A lelőhelyen szakfelügyelet keretében, a jogszabályi változások miatt, feltárást nem végezhetünk, erre a területileg illetékes múzeum jogosult.

Munkatársak: Földi Áron geodéta, Spolár Erika muzeológus asszisztens.

TOKAI ZITA MÁRIA

4. Apátfalva, Belez (KÖH 52750)

(Csongrád megye) Sza, Á, Ú, I

A lelőhely Makótól K-re, mintegy 9 km távolságra, a Makó – Csanádpalota közötti műút két oldalán, a tervezett M43 autópálya 44+200–44+600 km-szelvénye között található (M43-45. lh.).¹ A környezetéből markánsan kiemelkedő, ÉK–DNY-i irányú dombháton fekvő lelőhelyet K-ról a Belez nevű meder, míg Ny-i szélét egy szintén mélyebb fekvésű, vízjárta időszakos meder határolja, ami a 44. sz. lelőhelytől is részben elválasztja.

¹ A próbafeltárásról szóló jelentést lásd: RKM 2010, 164.